

Briuselis, 2014 02 12
COM(2014) 72 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Interneto politika ir valdymas.
Europos vaidmuo formuojant būsimą interneto valdymą**

(Tekstas svarbus EEE)

1. IŽANGA

Daugiau kaip penkiolika metų ES padėjo palaikyti ir plėtoti internetą. Internetas, tapęs reikšminga gyvenimo dalimi ir kertiniu skaitmeninės bendrosios rinkos akmeniu padėjo skatinti inovacijas, ekonomikos augimą ir prekybą, stiprinti demokratiją ir žmogaus teises¹. Prognozuojama, kad su interneto ekonomika susijęs augimas ES sieks beveik 11 %, o jo įnašas į BVP padidės nuo 3,8 % 2010 m. iki 5,7 % 2016 m.² Intensyviai internetą naudojusios mažosios ir vidutinės įmonės augo beveik dvigubai sparčiau sparčiau negu kitos³. Ši ekonominę potencialą reikėtų toliau išnaudoti užtikrinant, kad asmenys galėtų naudotis norimu turiniu, prekėmis bei paslaugomis ir spręsti, kuriais asmens duomenimis jie nori dalintis, o kuriais ne. Saugūs, stabilūs ir atsparūs tinklai yra patikimos ir klestinčios interneto ekonomikos pagrindas⁴. Atviras ir laisvas internetas, kuriame žmonės turi visas realaus gyvenimo teises ir laisves, sudaro sąlygas socialinei ir demokratijos pažangai visame pasaulyje.

Siekiant ir toliau užtikrinti šią naudą, nepaprastai svarbu, kad internetas būtų valdomas darniai ir dalyvaujant visiems suinteresuotiesiems subjektams⁵. Valdant internetą dalyvauja labai įvairios organizacijos⁶, ir interneto valdymu plačiąja prasme laikoma „vyriausybių, privačiojo sektoriaus ir pilietinės visuomenės (kiekvienam jų atliekant savo vaidmenį) vykdomas bendrųjų principų, normų, taisyklių, sprendimų priėmimo taisyklių ir programų, kurios daro poveikį interneto raidai ir naudojimui, plėtra ir taikymas“⁷.

Pastaruoju metu ryškėja vis labiau prieštaringos interneto ateities vizijos ir sampratos dėl to, kaip darniu būdu stiprinti daugiasubjektį interneto valdymą. Be to, didelio masto sekimo programų atskleidimas ir nuogastavimas dėl elektroninių nusikaltimų neigiamai paveikė pasitikėjimą internetu. Dėl sumenkusio pasitikėjimo internetu ir jo dabartinio valdymo gali sulėtėti inovacijos ir Europos interneto bendrovių augimas. Dėl tų pačių priežasčių gali kilti problemų naujoms regioninėms ir nacionalinėms valdymo struktūroms, o tai skatintų interneto skaidymąsi.

Šiame komunikate siūlomi bendros europinės interneto valdymo vizijos metmenys:

¹ Žr. COM(1998)111, COM(1998)476, COM(2000) 202, OL C 293, 2000 10 14, COM(2009)277, 2010 m. birželio 15 d. EP rezoliucija 2009/2229(INI).

² „The \$4.2 Trillion Opportunity – the Internet Economy in the G-20“, Boston Consulting Group, 2012 m. Nr. 3

³ McKinsey Global Institute „Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity“, 2011 m.

⁴ „Cybersecurity Strategy of the European Union: An Open, Safe and Secure Cyberspace“, JOIN(2013)1, 2013 2 7

⁵ Pagal Tuniso darbotvarkę, interneto valdymo procese turėtų dalyvauti vyriausybės, privatusis sektorius ir pilietinė visuomenė (34 punktas), taip pat tarpyvyriausybinių ir tarptautinės organizacijos (35 punkto d ir e papunkčiai) ir prie jo prisidėti turėtų mokslininkų ir technikų bendruomenės (36 punktas).

⁶ Žr., pvz., „Introduction to Internet Governance“, <http://www.diplomacy.edu/IGBook/>; „Mapping Internet Governance“ projektas, <http://idgovmap.org/>; <http://www.icann.org/sites/default/files/assets/governance-2500x1664-21mar13-en.png>

⁷ Interneto valdymo darbinė apibrėžtis, kuriai pritarta Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės visuomenės klausimais išvadose, žr. <http://www.itu.int/wsis>.

- ginti ir palaikyti pagrindines teises, demokratines vertybes ir daugiasubjektes valdymo struktūras, pagrįstas aiškiomis taisyklėmis, kurios užtikrintų, kad bus gerbiamos tos teisės ir vertybės⁸;
- internetas turi būti bendras ir nesuskaidytas tinklas, kuriam būtų taikomi tie patys teisės aktai ir standartai kaip kitose mūsų kasdienio gyvenimo srityse ir kuriame pavieniai asmenys galėtų naudotis savo teisėmis ir teisminėmis teisių gynimo priemonėmis, kai tos teisės pažeidžiamos;
- internetas turi būti valdomas pagal realiai daugiasubjektį modelį,
 - kuriame būtinosios tarpvyriausybines diskusijas vykdomos atsižvelgiant į daugiasubjektį kontekstą ir visiškai suprantant, kad internetą kuria ir palaiko įvairūs suinteresuotieji subjektai, taip pat vyriausybės;
 - pagal kurį sprendimai priimami remiantis gero valdymo principais, įskaitant skaidrumą, atskaitomybę ir visų suinteresuotųjų subjektų įtraukimo principą;
- sustiprinus ir reformavus interneto valdymo forumą;
- su Interneto vardų ir numerių paskyrimo korporacija (ICANN) ir Interneto numerių skyrimo tarnyba (IANA).

Šis komunikatas grindžiamas ankstesniu, 2009 m. priimtu Europos Komisijos komunikatu dėl interneto valdymo, ypač jo nuostata stiprinti daugiasubjektį modelį. Čia neraginama sukurti jokios naujos teisinės priemonės, kuria būtų sprendžiami interneto valdymo klausimai⁹.

Šiame komunikate dėmesys telkiamas į tris pagrindines politikos sritis, kurios svarbios sudėtingai interneto valdymo aplinkai. Pagrindiniai dabartinių diskusijų klausimai, visų pirma interneto valdymo principų plėtotė, bendradarbiavimo metmenys ir pagrindinės interneto funkcijos aptariami 2, 3 ir 4 skirsniuose. 5 skirsnyje pateikiami konkretūs pasiūlymai, kaip stiprinti dabartinį daugiasubjektį modelį. 6, 7 ir 8 skirsniuose apžvelgti kai kurie svarbūs klausimai, kurie svarstant interneto valdymą turės būti sprendžiami ateityje, t. y. glaudė techninių standartų ir interneto politikos tarpusavio sąveika, pagrindiniai uždaviniai siekiant atkurti pasitikėjimą ir jurisdikcijų bei įstatymų koliziją. Daugelis pateiktų klausimų bus vėliau aptarti atskirose konsultacijose su suinteresuotaisiais subjektais.

2. PRINCIPAI PAGRĮSTAS MODELIS

Internetas stiprus tuo, kad yra atviras ir paskirstytojo pobūdžio, pagrįstas nepatentuotais standartais, todėl patekimo kliūtys menkos. Europos Sąjunga visada laikėsi nuomonės, kad internetas turi likti bendra nesuskaidyta erdve, kurioje visi ištekliai būtų pasiekiami tokiu pat būdu, nepriklausomai nuo naudotojo ir paslaugų teikėjo vietos. Tai ypač aktualu, kai jie susiję su žmogaus teisėmis, ir saugumo sumetimų dingstimi kai kurios valstybės cenzūra ar kitais apribojimais siekia užgniaužti savo piliečių galimybes susisiekti su pasauliu. Blokavimas, spartos mažinimas arba diskriminavimas pagal turinį, paslaugas ir taikomas programas prieštarauja interneto atvirumo principui¹⁰. Netgi kai kyla reguliavimo ar politinių iššūkių, užsienio srautų filtravimas arba kitos grynai nacionalinės priemonės gali pastūmėti į interneto skaidymą, trukdyti ekonomikos augimui ir laisvai informacijos tėkmei. Tačiau tai nereiškia,

⁸ Kaip įtvirtinta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje, Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte, Europos žmogaus teisių konvencijoje ir ES pagrindinių teisių chartijoje.

⁹ Be to, šiame komunikate numatytiems veiksams nereikia papildomo biudžeto greta esamų asignavimų, kurie jau numatyti dabartinėje daugiametėje finansinėje programoje.

¹⁰ COM(2013) 627 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos bendrosios elektroninių ryšių rinkos ir žemyno ryšių infrastruktūros plėtros priemonės, pasiūlymas.

kad nereikėtų daugiau pastangų įvairinti tokią pamatinę infrastruktūrą kaip vietiniai interneto mainų mazgai ir perdavimo pajėgumai, kurie gali sustiprinti interneto atsparumą ir patvarumą, taip pat priemonės, kurios būtinos siekiant apsaugoti pagrindines teises ir spręsti problemas, išryškėjusias atskleidus didelio masto sekimo ir žvalgybos veiklą.

Daugiau nei dvejus metus Komisija rėmė požiūrį, sutrumpintai apibūdinamą anglišku žodžių akronimu **COMPACT**¹¹: Internetas turi būti pilietinės atsakomybės (*Civic responsibilities*) erdve, vienu nedalomu išteklumi (*One unfragmented resource*), valdomu pagal daugiasubjektį požiūrį (*Multistakeholder approach*) siekiant skatinti demokratiją ir žmogaus teises ir pagrįstu tvirta technologine architektūra (*Architecture*), kuri užtikrina pasitikėjimą (*Confidence*) ir padidina tiek pamatinės interneto infrastruktūros, tiek ja pagrįstų paslaugų valdymo skaidrumą (*Transparent governance*).

COMPACT požiūris paremtas 2005 m. Tuniso darbotvarke. Nuo tada įvairiuose interneto forumuose buvo pasiūlyta įvairiausių interneto valdymo principų, tačiau daugeliu atvejų jų šalininkų būdavo ribotas skaičius arba jie būdavo iš ribotos geografinės teritorijos¹². Ieškant bendro pagrindo būtų naudingas procesas, kuris padėtų suformuluoti vis didesnio pritarimo susilaukiantį nuoseklių principų rinkinį.

Komisija remia nuoseklių interneto pasaulinio valdymo principų, suderinamų su pagrindinėmis teisėmis ir demokratinėmis vertybėmis, formavimą dalyvaujant visiems suinteresuotiesiems subjektams. Komisija sudarys palankias sąlygas suinteresuotųjų subjektų diskusijoms, įskaitant per daugiasubjektes platformas ir Interneto valdymo aukšto lygio grupę¹³. Komisija ragina Tarybą ir Europos Parlamentą prisidėti prie bendros europinės pozicijos formavimo visuose tinkamuose forumuose.

3. BENDRADARBIUJAMOJO VALDymo SISTEMA

Turint omenyje pasaulinę interneto svarbą ekonomikai ir visuomenei, būtina vykdyti abipusiai pagarbų visų suinteresuotųjų subjektų dialogą apie būsimą interneto valdymo plėtotę. Interneto valdymo forumas atsirado po Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės visuomenės klausimais kaip priemonė, kuria siekiama skatinti į ateitį orientuotas visų suinteresuotųjų subjektų, kurių dauguma anksčiau glaudžiai nebendradarbiavo, diskusijas. Tačiau svarbu pagerinti Interneto valdymo forumo rezultatų kokybę ir formą, kad sustiprėtų jo poveikis pasauliniam interneto valdymui ir politikai.

Glaudesnė suinteresuotųjų šalių, kurios dalyvauja valdant internetą, sąveika turėtų būti skatinama per teminius dialogus, o ne per naujas įstaigas. Tai leistų atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams spręsti konkrečias problemas, kurios peržengia struktūrines ir žinybines ribas. Įkvėpimo tokiems santykiams būtų galima semtis iš paskirstytosios interneto architektūros – ji galėtų būti pavyzdžiu, kaip galima pagerinti šalių sąveiką.

¹¹ Pateikta EBPO aukšto lygio susitikime dėl interneto ekonomikos 2011 m. birželio 28 d., http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/kroes/en/blog/i-propose-a-compact-for-the-internet

¹² Pvz., 2011 m. EBPO tarybos rekomendacija dėl principų, taikytinų formuojant interneto politiką; 2011 m. Dovylio G-8 deklaracija.

¹³ Komisijos ekspertų grupė, kuriai pavesta užtikrinti Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės visuomenės klausimais (WSIS) pareiškimų įgyvendinimo koordinavimą Europos lygmeniu.

Be to, darniame modelyje turi būti aiškiai apibrėžti valdymo proceso subjektų vaidmenys, įskaitant viešosios valdžios institucijų vaidmenį vykdyti viešosios politikos įsipareigojimus nepažeidžiant žmogaus teisių internete¹⁴. Tokiam darnumui užtikrinti taip pat reikalingas bendras visų suinteresuotųjų subjektų įsipareigojimas laikytis nuoseklių interneto valdymo principų.

Nepaprastai svarbu sukurti interneto erdvėje veikiančių subjektų, įskaitant organizacijas, atsakingas už pagrindines interneto užduotis, atskaitomybės mechanizmus. Mechanizmai, tokie kaip savęs vertinimas ir nepriklausoma (tarpusavio) peržiūra gali stiprinti įgyvendinimą ir atskleisti, kas rekomenduotina tobulinti.

Interneto vardų ir numerių paskyrimo korporacijos (ICANN) įsipareigojimų patvirtinimas ir jos sušaukiamos daugiasubjektės peržiūros grupės galėtų būti vienu iš pavyzdžių kitoms organizacijoms ir procesams.

Komisija veiks su suinteresuotosiomis šalimis, kad:

- stiprintų Interneto valdymo forumą, atsižvelgdama į darbo grupės dėl Interneto valdymo forumo tobulinimo rekomendacijas¹⁵;
- aiškiai apibrėžtų valdžios institucijų vaidmenį daugiasubjekčiame kontekste, kad jis derėtų su interneto atvirumu ir laisve;
- sudarytų sąlygas teminiam žinybinių apribojimų nevaržomam dialogui ir sprendimų priėmimui.

4. PAGRINDINIŲ SU INTERNETU SUSIJUSIŲ SPRENDIMŲ GLOBALIZAVIMAS

Internetas tapo viena iš svarbiausių pasaulinių infrastruktūrų. Jis gerai veikia be struktūrinės tarptautinių tarpvyriausybinių organizacijų priežiūros. Be to, didesnė valstybių pusiausvyra jau veikiančiose struktūrose gali padidinti dabartinių valdymo susitarimų legitimumą.

2005 m. JAV vyriausybė įsipareigojo bendradarbiauti su tarptautine bendruomene, kad būtų galima spręsti viešosios politikos klausimus, susijusius su šalies kodo aukščiausio lygio domenų (angl. ccTLD) valdymu¹⁶. Tačiau tai dar neįgyvendinta iki galo. 2009 m. komunikate¹⁷ Europos Komisija nurodė, kad pagrindinių interneto funkcijų ir organizacijų tarptautinis pobūdis nėra iki galo užtikrintas.

Nuo 2009 m. ICANN ėmėsi veiksmų šioje srityje, visų pirma 2013 m. sukurdamą veiklos mazgus (centrus) Stambule ir Singapūre. Šie žingsniai yra sveikintini. Tačiau ICANN – korporacijos, palaikančios sutartinius santykius su vienintele valstybe pagal Kalifornijos teisę – statusas nepasikeitė. ICANN išskirtiniai santykiai su vienintele vyriausybe (kaip matyti iš jos įsipareigojimų patvirtinimo dokumento) susiklostė dėl interneto istorijos. Interneto eroje korporacija turi tapti labiau pasauline, nes internetas tapo labai svarbia viso pasaulio visuomenių ir ekonomikos palaikomąja funkcija. 2013 m. spalio mėn. Montevidejo

¹⁴ Žr. Tuniso darbotvarkės 56–36 punktus ir KOM(2009)277 galutinis 2 punktą.

¹⁵ Žr. http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/a67d65_en.pdf

¹⁶ Žr. <http://www.ntia.doc.gov/other-publication/2005/us-principles-internets-domain-name-and-addressing-system>

¹⁷ COM(2009) 277

pareiškime dėl būsimo bendradarbiavimo interneto klausimais¹⁸ organizacijų, atsakingų už interneto techninės infrastruktūros koordinavimą, vadovai paragino spartinti ICANN ir IANA funkcijų globalizavimą. 2014 m. balandžio mėn. Brazilijoje vyksiančiame pasauliniame daugiasubjekčiame susitikime dėl būsimo interneto valdymo turėtų būti nustatyti konkretūs ir tikslingi veiksmai siekiant užtikrinti ICANN ir IANA funkcijų globalizavimą¹⁹.

Komisija dirbs su visais suinteresuotaisiais subjektais, kad:

- nustatytų, kaip globalizuoti IANA funkcijas, kartu nenutrūkstamai užtikrinant domenų vardų sistemos stabilumą ir saugumą;**
- nustatytų aiškų ICANN, įskaitant įsipareigojimų patvirtinimo dokumento, globalizavimo grafiką.**

5. DAUGIASUBJEKTIS PROCESAS

Su internetu susiję daugiasubjekčiai procesai yra įvairių formų, pradedant paprasta tinklaveika iki pasaulinio poveikio sprendimų, tokių kaip ICANN sprendimai ir Interneto kūrimo grupės (IETF) vykdomi specifikacijų nustatymo procesai²⁰. Tačiau norint, kad proceso rezultatai būtų pripažįstami kaip legitimūs, anaipol negana vien skelbtis, kad jis yra daugiasubjektis. Komisija ir toliau remia realiai daugiasubjektį požiūrį į interneto valdymą, nes jis gali užtikrinti šį legitimumą.

Siekdama toliau stiprinti daugiasubjektį modelį, Europos Komisija siūlo, kad su interneto politikos sritimis susiję daugiasubjekčiai procesai turėtų derėti su pagrindinėmis teisėmis ir tenkinti bent jau šiuos reikalavimus:

•**Skaidrumas.** Visi suinteresuotieji subjektai turi turėti galimybę dalyvauti organizaciniuose procesuose ir procedūrose, kurių laikantis vykdoma organo veikla, ir gauti informaciją apie tuos procesus ir procedūras. Tai padėtų išvengti, kad už tyliuosius suinteresuotuosius subjektus imtų veikti jų tarpininkai.

•**Įtraukimas ir pusiausvyra.** Tie, kurie atsakingi už įtraukiamojo pobūdžio procesą, turi dėti pakankamas pastangas, kad pasiektų visas šalis, kurioms aptariamas klausimas yra aktualus, ir pasiūlytų sąžiningas ir priimtinas galimybes dalyvauti visuose svarbiausiuose sprendimų priėmimo etapuose ir prie jo prisidėti, išvengiant to, kad procese iniciatyvą perimtų kuris nors suinteresuotasis subjektas ar imtų viršyti savi interesai.

•**Atskaitomybė.** Turi būti nustatyti aiškūs, vieši įsipareigojimai reguliariai atsiskaityti suinteresuotiesiems subjektams arba nepriklausomai priežiūros institucijai ir sudaryti sąlygas bet kuriai šaliai gintis teises naudojantis veiksmingais ginčų sprendimo mechanizmais.

Be to, siekiant užtikrinti visapusiškesnį atstovavimą, daugiasubjekčiai požiūriai turėtų reikšti ir deramas pastangas sumažinti didelius galimybių dalyvauti skirtumus, kurie būdingi įvairioms suinteresuotųjų subjektų grupėms, pavyzdžiui, nustatant taisyklę leisti dalyvauti

¹⁸ Žr. <http://www.internetsociety.org/news/montevideo-statement-future-internet-cooperation>

¹⁹ IANA funkcijas sudaro: 1) techninių interneto protokolo parametrų priskyrimo koordinavimas; 2) tam tikros atsakomybės, susijusios su interneto domenų vardų sistemos pagrindinėje zonoje valdymu, administravimas; 3) interneto numeracijos išteklių skirstymas; ir 4) kitos paslaugos, susijusios su ARPA ir INT aukščiausiojo lygio domenų valdymu.

²⁰ Žr. <http://www.ietf.org/about/>

nuotoliniu būdu. Be to, reikėtų pripažinti, kad kiekvienas sprendimų priėmimo procesų etapas turi savų reikalavimų ir jame gali dalyvauti skirtingos sudėties suinteresuotųjų subjektų grupės. Komisija palankiai vertina tai, kad kai kurios suinteresuotųjų subjektų grupės rengia daugiasubjekčio dalyvavimo gaires, ir ragina dėti daugiau pastangų. Daugiasubjekčių procesų patikimumas turi didelės reikšmės būsimam interneto valdymui. Tuo pat metu jie neturėtų riboti valdžios institucijų, kurių įgaliojimai ir legitimumas atsiranda demokratinuose procesuose, galimybės vykdyti savo viešosios politikos įsipareigojimus, kai pastarieji suderinami su visuotinėmis žmogaus teisėmis. Tai apima jų teisę reguliuoti, jei to reikia.

Europos Komisija tvirtai pasiryžusi remti daugiasubjektį interneto valdymo modelį. Komisija ragina suinteresuotuosius subjektus toliau sustiprinti modelio darnumą užtikrinant, kad dalyviams ir procesams būtų labiau taikomi įtraukimo, skaidrumo ir atskaitomybės principai.

Komisija bendradarbiaus su suinteresuotaisiais subjektais siekdama, kad būtų keičiamasi geriausia patirtimi.

Įtraukiamojo dalyvavimo sąlygų sudarymas

Su internetu susijusių politikos sričių įvairovė ir institucinės sistemos sudėtingumas daugeliui suinteresuotųjų subjektų kliudo veiksmingai dalyvauti formuojant interneto politiką. Tai gali sustiprinti bendrą atstumties ir negalėjimo dalyvauti jausmą. Šiame kontekste taip pat reikia atsižvelgti į neįgalių asmenų poreikius²¹. Be to, reikia labiau stengtis plėsti daugiasubjektes struktūras šalyse, kurių suinteresuotieji subjektai šiuo metu nėra pakankamai atstovaujami. Gerą pavyzdį rodo Europos ir Šiaurės Amerikos regioniniai interneto registrai, kurie remia Afrikos regioninį interneto registrą.

Vienas iš būdų spręsti šį uždavinį – palengvinti galimybę dalyvauti forumuose ir gauti informacijos nustatant bendrą taisyklę – leisti dalyvauti posėdžiuose nuotoliniu būdu. Žvelgiant toliau į ateitį, atvirai prieinamiems duomenims ir informacijai apie interneto politiką bei valdymą pritaikytos duomenų išgavos ir duomenų vizualizavimo priemonės gali sudaryti sąlygas dalyvauti platesniam suinteresuotųjų subjektų ratui.

Komisija ketina sukurti internetinę platformą, pavadintą Pasauliniu interneto politikos stebėsenos centru (angl. GIPO)²², per kurią tokia informacija galėtų būti teikiama ir plačiai prieinama. Siekiama, kad GIPO taptų pasauliniu internetiniu ištekliumi interneto politikos formavimui, reguliavimui ir technologijai stebėti, kad būtų lengviau nustatyti skirtingų forumų ir diskusijų sąsajas siekiant, kad politikos formuotojai nustotų „virę savo sultyse“ ir kad informacija būtų įvertinta pagal kontekstą. Tai sudarytų geresnes sąlygas suinteresuotiesiems subjektams, kurių ištekliai riboti, stebėti interneto valdymą ir politiką, ją suprasti ir į ją įsitraukti.²³

²¹ Taip bus įgyvendintas ES įsipareigojimas, priimtas sudarant Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją, žr. <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>

²² Žr. <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/commission-plans-guide-through-global-internet-policy-labyrinth>.

²³ GIPO techninei plėtrai „Horizonto 2020“ 2014–2015 m. darbo programoje numatytas preliminarus Europos Sąjungos įnašas – 500 000 EUR.

Komisija siūlo 2014 m. pradėti Pasaulinio interneto politikos stebėsenos centro (GIPO), kuris būtų pasaulio bendruomenės išteklius, techninę plėtrą.

Komisija ragina suinteresuotuosius subjektus aktyviau ugdyti gebėjimus, kad būtų galima sukurti ir skatinti daugiasubjekčius procesus šalyse ir regionuose, kuriuose tokie procesai mažiau arba visai neišvystyti.

Komisija kartu su paramos gavėjais 2014 m. toliau stiprins savo paramos vystymuisi programas, remdama žiniasklaidos ir saviraiškos laisvės plėtrą, taip pat su internetu susijusių technologinių, politikos ir reguliavimo gebėjimų stiprinimą.

Jau yra sukaupta tam tikros daugiasubjekčio modelio veiklos patirties formuluojant su internetu susijusių sričių politiką nacionaliniu lygmeniu. Pavyzdžiai Europos Sąjungoje – Prancūzijos „*Conseil national du numérique*“ ir Jungtinės Karalystės „*Multistakeholder Advisory Group on Internet Governance*“. Už Sąjungos ribų Brazilijos „*Comitê Gestor da Internet*“ yra geras pavyzdys, kaip daugiasubjektis procesas taikomas su internetu susijusių kryptų politikos parengiamosiose konsultacijose²⁴. Panašius mechanizmus būtų galima vaisingai panaudoti Europos lygmeniu siekiant ateityje sumažinti su interneto valdymu susijusių kryptų politikos susiskaidymą, galbūt remiantis veikiančių tinklų patirtimi²⁵. Tai atitiktų poreikį turėti veikiančią išankstinio perspektyvinio konsultavimosi mechanizmą, pritaikytą prie sparčių technologinių pokyčių ir dėl jų atsirandančio poveikio su interneto valdymu susijusių sričių politikai. Taikant tą mechanizmą vyktų nuolatinis dialogas su įvairiais ir kompleksiniais suinteresuotųjų subjektų grupių dariniais. Kita galima svarbi funkcija – padėti koordinuoti Europos Sąjungoje egzistuojančių patariamųjų organų veiklą, kai to reikia. Komisija turi turėti galimybę prasminga forma bendradarbiauti su įvairiais internetu suinteresuotais subjektais Europoje, įskaitant ir eilinių subjektų iniciatyvas, kurios yra neatskiriama interneto aplinkos dalis.

Komisija pradės plataus masto konsultacijas su pilietine visuomene, technikų ir akademinėmis bendruomenėmis ir Europos pramone, taip pat su Europos Parlamentu ir valstybėmis narėmis dėl to, kaip užtikrinti adekvatų ir skaidrų daugiasubjekti dalyvavimą formuojant būsimas Europos interneto valdymo politikos kryptis.

6. TECHNINIAI INTERNETO FORMAVIMO STANDARTAI

Techninės interneto protokolų detalės ir kitos informacinės technologijos specifikacijos gali daryti nemažą poveikį viešajai politikai. Jų sandara gali turėti įtakos žmogaus teisėms, tokioms kaip naudotojų teisės į duomenų apsaugą ir saugumą, galėjimas gauti įvairių žinių bei informacijos ir saviraiškos laisvė internete. Jos taip pat paveikia kitus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant internetu verslą vykdančias įmones, į kurių nuogastavimus dėl saugumo taip pat turi būti atsižvelgta.

Komisija palankiai vertina technikų bendruomenės pastangas sukurti specifikacijų nustatymo metodus, kuriuose būtų atsižvelgiama į viešosios politikos aktualijas. Tarp teigiamų pavyzdžių galima paminėti technines gaires, kaip atsižvelgti į privatumą naujuose protokoluose²⁶, daugiakalbystės pripažinimą internacionalizuotuose domenų pavadinimuose ir

²⁴ Kiti svarbūs pavyzdžiai: EBPO interneto klausimų patariamieji komitetai ir Kenijos KICTAnet.

²⁵ Žr. EuroDIG, <http://www.eurodig.org/>

²⁶ Žr. <http://tools.ietf.org/html/rfc6973>

prieinamumo neįgaliems asmenims standartus. Šios pastangos ypač svarbios, nes IP grindžiamos technologijos vis dažniau naudojamos tokiuose tradiciniuose ekonomikos sektoriuose kaip energetika, transportas, finansai ir sveikatos priežiūra.

Tačiau net ir tais atvejais, kai po techninio pobūdžio diskusijų procesas yra atviras, pagrindinius sprendimus dažnai priima techniniai ekspertai nedalyvaujant plačiam suinteresuotųjų subjektų ratui. Efektyvus daugiasubjektis požiūris į interneto specifikacijų nustatymą bus grindžiamas efektyviu bendru techninių ir viešosios politikos argumentų pasvėrimu²⁷ siekiant, kad techninėse specifikacijose būtų sistemingiau atsižvelgta į viešosios politikos aktualijas. Tai ypač svarbu, kai neišvengiamai daromas poveikis juridinėms asmenų teisėms, ypač žmogaus teisėms. Be to, skirstant ir administruojant interneto išteklius laikomasi taisyklių, kurios suformuotos daugiasubjekčiuose procesuose.

Kad nustatant su internetu susijusius standartus būtų atsižvelgiama į tokius aspektus, reikia atvirų viešų diskusijų su visais subjektais, kuriems tai rūpi.

Taip pat svarbu remti Europos interneto pramonės vykdomą atvirų standartų įgyvendinimą ir Europos interneto pramonės dalyvavimą plėtojant atvirus interneto standartus.

Komisija kartu su suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant Europos interneto pramonę, siūlo surengti keletą praktinių seminarų, kuriuose dalyvautų tarptautiniai etikos²⁸, socialinių mokslų, ekonomikos, tarptautinių santykių ir technologijų ekspertai. Laukiamas rezultatas – konkrečios ir įgyvendinamos rekomendacijos, kuriomis siekiama užtikrinti, kad derėtų galiojančios norminės sistemos ir naujos internetui taikytinų standartų nustatymo formos.

Komisija ragina visus suinteresuotuosius subjektus stiprinti (ir, jei tinka, sukurti) struktūrinius mechanizmus, kurie sudarytų sąlygas aktyviai suinteresuotoms šalims reguliariai, iš anksto ir be jokių apribojimų dalyvauti priimant techninius sprendimus, juos peržiūrėti ir komentuoti. Šiais struktūriniais mechanizmais taip pat reikėtų siekti suderinti techninius sprendimus su žmogaus teisėmis.

7. PASITIKĖJIMO STIPRINIMAS

Pasitikėjimas internetu ir jo valdymu yra būtina sąlyga norint pasinaudoti interneto teikiamomis galimybėmis skatinti ekonomikos augimą ir inovacijas. Siekiant išlaikyti ir didinti ekonominę ir socialinę skaitmeninės aplinkos naudą nepaprastai svarbu užtikrinti interneto saugą, saugumą, stabilumą ir atsparumą.

Komisija sprendžia šiuos klausimus, visų pirma reformuodama ES duomenų apsaugos sistemą²⁹, veiksmingai kovodama su elektroniniais nusikaltimais ir laikydamasi plataus

²⁷ Žr. 2012 m. spalio 25 d. Reglamentą (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos ir 2011 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendimą, kuriuo sukuriamą įvairių suinteresuotųjų Europos šalių platforma informacinių technologijų ir telekomunikacijų standartizacijos srityje, žr. <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/european-multistakeholder-platform-ict-standardisation>

²⁸ Žr. ir Europos grupių etikos klausimams mokslo ir naujų technologijų srityse nuomonę http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/docs/publications/ict_final_22_february-adopted.pdf

²⁹ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento) pasiūlymas, COM(2012) 11, 2012 1 25.

užmojo požiūrio į kibernetinį saugumą, tokio kaip ES kibernetinio saugumo strategija³⁰. Šia strategija siekiama, kad ES interneto aplinka taptų saugiausia pasaulyje, kartu išsaugant ir toliau puoselėjant pagrindines teises³¹. Vis daugiau internete vykdomos veiklos tiesiogiai kertasi su naudojimusi pagrindinėmis teisėmis.

Kyla rimta grėsmė, kad dėl elektroninių nusikaltimų, įskaitant vaikų išnaudojimą internete³², tapatybės vagystes, kibernetinius išpuolius ir sukčiavimą mokėjimo negrynaisiais pinigais srityje ir kitus neteisėto asmens duomenų tvarkymo būdus, susvyruos pasitikėjimas naudotis internetu. Komisija yra įsipareigojusi smarkiai sumažinti elektroninių nusikaltimų skaičių.

Technikų bendruomenės vaidmuo yra labai svarbus siekiant padidinti IP grindžiamų ryšių patikimumą, pavyzdžiui, užtikrinant pasitikėjimą IP grindžiamais ryšiais ir kriptosistemų atsparumu. Tai turėtų padėti kovoti su elektroniniais nusikaltimais ir užtikrinti naudotojų privatumą.

Didelio masto sekimo ir žvalgybos veikla taip pat aptirpdė pasitikėjimą internetu ir jo dabartine valdymo tvarka. Komisija reagavo į kelias iš šių problemų, visų pirma komunikate dėl pasitikėjimo tarptautiniu asmens duomenų perdavimu atkūrimo³³. Reikia padaryti išvadas ir apie tos veiklos poveikį pasauliniam interneto valdymui.

Siekdama sustiprinti pasitikėjimą internetu, Komisija bendradarbiaus su Taryba ir Parlamentu, kad būtų greitai priimti ir įgyvendinti pagrindiniai teisės aktai, įskaitant duomenų apsaugos sistemos reformos aktus ir siūlomą direktyvą dėl tinklų ir informacijos saugumo.

Komisija yra pasiryžusi bendradarbiauti su partneriais siekiant atkurti pasitikėjimą internetu, be kita ko stiprindama pasaulinį interneto valdymą, kuris yra esminė ir pamatinė sąlyga norint ateityje tvariai išsaugoti atvirą internetą.

8. JURISDIKCIJŲ IR TEISĖS AKTŲ KOLIZIJOS

Kaip ir kita tarpvalstybinė veikla, internetas kelia nemažai sunkumų taikant teisės aktus. Nors ne visi tie sunkumai būdingi tik internetui, vien dėl didžiulio įvairių rūšių tarpvalstybinių internetu sudaromų sandorių kiekio tikslinga nuodugniau svarstyti, kaip galiojančios taisyklės taikomos internete.

Eksteritorialus nacionalinės teisės taikymas, dažnai pagrįstas domenų pavadinimų sistemos geografinė, lėmė nemažai prieštarų teisinių sprendimų³⁴. Dėl to gali atsirasti, kad,

³⁰ „Cybersecurity Strategy of the European Union: An Open, Safe and Secure Cyberspace“, JOIN(2013) 1, 2013 2 7, ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti pasiūlymas, COM(2013) 48.

³¹ Kaip įtvirtinta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje, Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte, Europos žmogaus teisių konvencijoje ir ES pagrindinių teisių chartijoje.

³² 2011 m. gruodžio 13 d. Direktyva 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR, ir 2012 m. gegužės 2 d. „Europos strategija dėl vaikams geresnio interneto“, COM(2012) 196.

³³ Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui Pasitikėjimo ES ir JAV duomenų mainais atkūrimas, COM(2013) 846 final.

³⁴ Naudinga pavyzdžių apžvalga pateikiama projekte „Internetas ir jurisdikcija“. Žr. <http://www.internetjurisdiction.net/>

pavyzdžiui, vienoje jurisdikcijoje naudojami domenų pavadinimai atšaukiami pagal kitos jurisdikcijos nuostatas, priklausomai nuo domenų registruotojo ar registro geografinės vietos.

Vis didesnė veiklos internete dalis reglamentuojama privačių įmonių ir vartotojų susitarimais. Šiame kontekste taip pat yra svarbios e. prekybininkų ir tarpininkų nesutartinės prievolės. Dėl šios sistemos, įskaitant nuostatas dėl taikytinos jurisdikcijos ir teisės aktų, sudėtingumo ir (kartkartėmis) miglotumo gali atsirasti tam tikro teisinio netikrumo.

Privatinės teisės aspektu, kai kuriose srityse galioja vienodos europinės taisyklės dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų pripažinimo bei vykdymo ir kolizijos taisyklės, visų pirma sutartinių ir nesutartinių prievolių srityje. Tomis taisyklėmis reglamentuojamos minėtosios problemos Europos Sąjungoje. Tarptautiniu lygmeniu konfliktų sprendimo taisyklės nėra pakankamai išplėtos, todėl už Sąjungos ribų išlieka teisės kolizijų. Toks tarptautinio lygmens kompleksiskumas gali stabdyti augimą, ypač tų su internetu susijusių paslaugų, kurios yra tarpvalstybinio pobūdžio, pavyzdžiui, debesijos paslaugos.

Šalinant įtampą tarp tarptautinio interneto ir nacionalinių jurisdikcijų taip pat derėtų atsižvelgti į situaciją, kuriose gali kilti tie konfliktai, įvairovę. Jų neįmanoma išspręsti taikant vienintelį mechanizmą.

Europos Komisija pradės nuodugnią jurisdikcijos ir teisės aktų konfliktų internete rizikos tarptautiniu lygmeniu peržiūrą ir įvertins visus esamus mechanizmus, procesus ir priemones, kurių reikia norint išspręsti tokius konfliktus. Vėliau bus nuodugniai apsvaistyti visi galimi veiksmai Sąjungos ar tarptautiniu lygmeniu, įskaitant galimas teisėkūros iniciatyvas arba papildomas gaires, jei reikia, pirmiau atlikus atitinkamus poveikio vertinimus. Šis darbas bus grindžiamas esama įvairių krypčių politika.

9. IŠVADOS

Europos Sąjungai ir apskritai pasauliui reikia sąmoningai pasirinkti poziciją dėl būsimos interneto valdymo formos ir plėtros. Europos Komisija mano, kad ES institucijoms ir valstybėms narėms reikalinga bendra interneto valdymo ateities modelio vizija. Komisija numato 2015 m. pateikti pažangos ataskaitą pagrindiniais šio komunikato klausimais, atsižvelgdama į pasaulinę interneto valdymo raidą.

Internetas turi likti **bendras, atviras, laisvas, nesuskaidytas** tinklų tinklas, kuriam būtų taikomi tie patys teisės aktai ir standartai, kurie taikomi kitose mūsų kasdienio gyvenimo srityse. Jo valdymas turėtų būti grindžiamas integraciniu, skaidriu ir atskaitingu **daugiasubjekčiu** valdymo **modeliu**, neužkertant kelio jokiai reguliavimo priemonei, kurios galėtų būti imtasi laikantis nustatytų viešojo intereso tikslų, kaip antai, siekiant užtikrinti pagarbą **žmogaus teisėms, pagrindinėms laisvėms ir demokratinėms vertybėms, kalbų ir kultūrų įvairovei ir pasirūpinti pažeidžiamais asmenimis. Pasitikėjimą ir pasikliovimą** internetu galima sustiprinti tik užtikrinus **saugią, pavojaus nekeliančią, stabilią ir atsparią architektūrą**. Be to, visapusiškai dalyvaujant Europos interneto ekonomikos subjektams ir pasinaudojant tvirtesne su pasauliu susieta bendrąja skaitmenine rinka turi būti išsaugota **novatoriškoji interneto galia**. Todėl reikia rūpestingos, tačiau solidžios priežiūros.

Europos Sąjunga turi gerų galimybių prisidėti prie gero valdymo, nes ji vis labiau tampa modernia, tinklaveika grindžiama visuomene, kurioje galios ir sprendimų priėmimo centrai yra paskirstytieji. Komisija ragina Tarybą, Parlamentą, Europos ekonomikos ir socialinių

reikalų komitetą, Regionų komitetą ir valstybes nares susitarti dėl bendros vizijos, kurios akcentai pateikiami šiame komunikate, ir drauge ją ginti būsimose tarptautinėse diskusijose.